príjemcov grantov v hraniciach, ktoré sa najmä v prípadoch podľa článku 173 zdajú rozhodne prehnané. Rozhodujúcim kritériom by malo vždy byť dosiahnutie **správnej rovnováhy medzi odhadovaným prínosom** (úspora času a peňazí pre Komisiu i občanov) a **možnými nákladmi** (strata verejných prostriedkov, kalkulovaná na základe pravdepodobnosti a objemu rizika).

4.7 Kritérium **obozretného posúdenia rizika**, ktorého sa dovoláva predchádzajúci bod, sa na druhej strane zdá byť uplatnené v súvislosti s **predbežným financovaním**. vo všeobecnosti sa pre všetky granty **požaduje poskytnutie zábezpeky** (bankovej záruky alebo inej) v *rovnakej sume* ako je suma predbežného financovania, ako aj v prípade, *ak predbežné financovanie predstavuje viac ako 80 % z celkovej sumy grantu a prekračuje 60.000 EUR*.

4.7.1 EHSV sa nazdáva, že uvedený predpis vychádza zo zdravých zásad obozretnosti, ktoré sa požadovali v bode 3.6.1, ale kladie si otázku, či sa rovnaké kritériá nedali uplatniť aj pre skutočné granty (napríklad v prípadoch uvedených v bode 3.6), keďže **rozdiely medzi predbežným financovaním a grantom z *pohľadu konkrétneho rizika*** sú veľmi často skôr byrokratickej povahy než reálne, i keď existujú aj výnimky, občas dokonca významné.

4.8 Článok 165 zavádza vcelku prijateľné, ale v minulosti nie vždy uplatňované kritérium: ak sú príjemcami grantov **subjekty, ktoré sledujú všeobecný európsky záujem**, je Komisia **oprávnená vymáhať percento ročného zisku** zodpovedajúce svojmu vkladu do prevádzkového rozpočtu týchto subjektov. Toto ustanovenie však platí len v prípadoch, keď zostatok rozpočtu takýchto subjektov je **financovaný orgánmi členských štátov,** ktoré sú povinné vymáhať svoj podiel zisku.

4.8.1 EHSV plne súhlasí s týmto predpisom, ale ťažko si dokáže predstaviť, že dokument v terajšom znení znamená, že inkasovanie zisku zo strany Komisie sa nepredpokladá *aj v* prípadoch, keď zvyšok rozpočtu nie je financovaný verejnými orgánmi, ale súkromníkmi.

V Bruseli 15. marca 2006

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Dorastajúce suroviny – perspektívy pre výrobu materiálov a energie“

(2006/C 110/10)

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 14. júla 2005 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko na tému:„*Dorastajúce suroviny – perspektívy pre výrobu materiálov a energie*“.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka, životné prostredie, ktorá bola poverená prípravou návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko dňa 27. februára 2006 Spravodajcom bol pán VOSS.

Výbor prijal na svojom 425. plenárnom zasadnutí v dňoch 15. a 16. marca 2006 (schôdza z 15. marca) 95 hlasmi za, 19 hlasmi proti, pričom 15 členov sa hlasovania zdržalo, nasledujúce stanovisko:

1. **Závery a odporúčania**

1.1 So znovuoživením **Lisabonskej stratégie** súvisí vytýčenie kritéria trvalej udržateľnosti ako prednostného cieľa politiky EÚ. Podľa názoru Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) môže toto stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému dorastajúcich surovín dať impulzy v dôležitých oblastiach:

— trvalo udržateľná ekologická surovinová základňa s pracovnými miestami v regiónoch Európy,

— Európa ako dynamický hospodársky priestor založený na vede s technológiami orientovanými na budúcnosť s rastúcou celosvetovou potrebou,

— stupňujúce sa požiadavky bezpečnostnej a rozvojovej politiky na trvalo udržateľné riešenia,

— surovinové zabezpečenie a diverzifikácia surovín v Európe,

— recyklácia surovín ako stratégia na ochranu klímy pri súčasnom zabezpečení biodiverzity.

1.1.1 Aj pri stúpajúcom využívaní dorastajúcich surovín zostáva úsporné a efektívne využitie surovín vo všetkých oblastiach ústrednou výzvou pre budúci rozvoj.

1.1.2 Výbor pozná vysokú účinnosť zamestnanosti hospodárstva dorastajúcich surovín v regiónoch a vidí potrebu rozvíjania vhodných opatrení na kvalifikáciu a ďalšie vzdelávanie zamestnancov a používateľov vo všetkých oblastiach súvisiacich s produkciou a využívaním dorastajúcich surovín.

1.2 Výbor si uvedomuje, že sa touto témou zaoberajú v Komisii mnohé rozličné pracoviská zo svojho hľadiska. Chýba mu však jasné **koordinačné miesto** alebo *Task-Force* pre túto oblasť politiky EÚ. Vyzýva preto Komisiu, aby zodpovedajúcou reorganizáciou zabezpečila cieľovú orientáciu politiky na dorastajúce suroviny.

1.3 **Zrušením** priamych platieb v rámci poľnohospodárskej reformy z Luxemburgu 2003 a nariadením o Európskom poľnohospodárskom fonde na rozvoj vidieka (EAFRD) ako aj budúcim uvoľnením cukrovej repy ako rastliny, ktorá je dorastajúcou surovinou, sú položené dôležité základy pre rozsiahle pestovanie v Európe.

1.3.1 Prémia za energetické rastliny by pri preskúmaní v roku 2006 mala byť upravená v nasledujúcich bodoch:

— možnosť požadovať ju aj v nových členských štátoch zjednodušeným postupom SPP,

— tiež zvláštna možnosť získať ju z dôvodu transformačného procesu na miestach bez prémií,

— zjednodušenie administratívy

— a výška prémií.

1.4 Výbor očakáva, že aj pri určovaní prostriedkov zo **štrukturálnych fondov** bude prostredníctvom vysokých príspevkov naplánovaný rozvoj tohto odvetvia hospodárstva.

1.5 **Výskum a rozvoj** technológií pre dorastajúce suroviny sa v 6. rámcovom výskumnom programe výrazne zanedbal. EHSV preto žiada v 7. rámcovom výskumnom programe – popri prostriedkoch získavanie energie z biomasy – osobitné opatrenia na rozvoj dorastajúcich surovín, ako aj na ich zodpovedajúce materiálové využitie. Bude si to vyžadovať podstatne vyššie finančné zdroje.

1.6 Výbor konštatuje, že v súčasnosti **nie je** limitujúcim rozvojovým faktorom **kvantitatívna ponuka** dopestovaných obnoviteľných surovín, alebo tých, ktoré by sa v súčasnosti dali získať. **Stav spracovateľských technológií** zaostal voči možným produktom súčasného trhu.

1.7 Výbor víta **akčný plán o biomase EÚ**. Ľutuje, že sa nezaoberá materiálovým využitím, ale len energiou z biomasy a očakáva vyhodnotenie akčného plánu ako aj impulzy pre národné a regionálne akčné plány.

1.7.1 Pri obnoviteľných zdrojoch energie a najmä pri biomase sa potenciál vo väčšine členských štátov z dôvodu nepostačujúcich právnych rámcových podmienok využíva len nedostatočne. Výbor preto vyzýva Komisiu a Radu, aby tu vytvorila účinnejšiu politiku.

1.8 EHSV sa výslovne vyjadruje za **formuláciu cieľov** EÚ na podiel obnoviteľných surovinových zdrojov. Do roku 2020 navrhuje 4 x 25, to znamená 25 % pre prúd, teplo, pohonné látky a nové materiály, ako napr. kompozitné materiály, plastické hmoty spevnené prírodnými vláknami alebo iné produkty ropnej chémie.

1.9 Výbor vyzdvihuje, že pre všetky oblasti (prúd, teplo, pohonné látky ako aj materiálové využitie) má rozhodujúci význam rozvíjanie a presadzovanie účinných **opatrení na uvedenie na trh**. Úspešným príkladom by mohli byť zákony o zásobovaní energiou niektorých členských štátov. Dôležitá je flexibilná forma, ktorá poskytne investičnú bezpečnosť a podnety na nové technológie a zohľadní rozličné východiskové situácie, napr. v technológii a v oblasti znižovania nákladov.

1.10 Čo sa týka identifikácie **politických zásahov a politických prekážok,** v stanovisku sa prejednávajú rozličné ďalšie body: zákony týkajúce sa emisií a odpadov, nariadenia o obaloch a ojazdených autách, daňové zákony, normovanie a organizácie trhu pre vláknité rastliny. S nariadením REACH týkajúcim sa zákonov o chemikáliách vznikli nové perspektívy pre metódy na báze biomasy. Politické a administratívne prekážky sú v 25 členských štátoch veľmi rôznorodé v dôsledku rozdielneho uplatňovania politiky a rôznych systémov. Výbor vyzýva Komisiu, aby identifikovala politické prekážky a predložila návrhy riešenia.

1.11 Výbor formuluje požiadavky na pestovanie týkajúce sa plošného súbehu s potravinovými plodinami, energie a ekobilancie, ako aj ochrany prírody, životného prostredia a krajiny. Navrhuje akreditačný systém, ktorý označí pôvod a spracovanie produktov.

1.12 Čo sa týka **medzinárodnej dimenzie,** zdôrazňuje toto stanovisko možnosti EÚ v oblasti vývozu technológií. EHSV však žiada pre medzinárodný obchod s biopalivami kvalifikované pravidlá WTO. Musia zachovať najmä potravinovú suverenitu ako aj ekologické a sociálne normy.

1.13 Výbor sa v samostatnom stanovisku vyjadrí k akčnému plánu Spoločenstva o biomase.

2. **Odôvodnenie východísk a opis situácie vzhľadom na zdroje dorastajúcich surovín.**

2.1 **Ciele politiky EÚ:** V súvislosti s oživením Lisabonskej stratégie a kritérií trvalej udržateľnosti chýbajú v nasledujúcich dôležitých oblastiach impulzy do budúcnosti:

— trvalo udržateľná ekologická surovinová základňa s pracovnými miestami v regiónoch Európy,

— Európa ako dynamický hospodársky priestor, založený na vede, s technológiami orientovanými na budúcnosť, reagujúci na celosvetovú potrebu,

— stupňovanie požiadaviek bezpečnostnej a rozvojovej politiky na trvalé riešenia v Európe,

— surovinové zabezpečene a diverzifikácia surovín na európskej báze s cieľom väčšej hospodárskej nezávislosti,

— prebudovanie surovinovej základne ako opatrenie na ochranu klímy, pri súčasnom zabezpečení biodiverzity.

Cieľom tohto stanoviska z vlastnej iniciatívy je stanoviť podstatné body z pohľadu európskej občianskej spoločnosti.

2.2 **Definícia:** Dorastajúce suroviny sú definované ako produkty poľného, lesného a rybného hospodárstva, ktoré sa využívajú v nepotravinovej, resp. nekrmivovej oblasti. Do tejto tematickej oblasti tak patrí všetko, čo vzniklo fotosyntézou a ďalšími životnými procesmi. Ide teda o uskladnenú slnečnú energiu. Biomasa sa pritom môže využívať ako výrobný materiál aj na energetické účely.

2.3 **História:** Produkcia dorastajúcich surovín patrí popri produkcii potravín a krmív k hlavným úlohám poľnohospodárstva. Potláčanie týchto poľnohospodárskych výrobkov začalo priemyselnou revolúciou. Petrochemické produkty nahrádzali v rozhodujúcej miere produkty na báze biomasy až od polovice 20. storočia. Využitím starých poznatkov podporovaných novými technológiami a kreatívnou vedou vznikajú dnes nové mnohostranné možnosti zhodnotenia v oblasti energie, farmácie, chémie, stavebníctva a dopravy.

2.4 **Celosvetový rámec politiky zdrojov:** Národné hospodárstva EÚ sú mimoriadne závislé od dovozu palív a surovín z celého sveta. Rastúca spotreba a závislosť na fosílnych surovinách ako ropa, zemný plyn, ale aj uhlie, naráža na hranice a má viaceré negatívne následky.

2.4.1 Nedostatok inovatívneho rozvoja a investícií do recyklácie surovín v priemyselných štátoch je výsledkom jednostrannej orientácie politiky. Okrem ekologických dôsledkov a globálnych klimatických zmien sú dramatickými sprievodnými znakmi závislosti od fosílnych surovín aj zahranično-politické a bezpečnostné riziká.

2.4.2 Dôsledky celosvetových klimatických zmien, rast cien energií a nedostatok účinných alternatív sú ďalšími sprievodnými znakmi chybného rozvoja, ktoré medziiným podmieňujú chudobu v rozvojových krajinách.

2.4.3 **Dramatickosť klimatických zmien**, celosvetové ťažkosti pri presadení Kjótskeho protokolu ako aj vysoké očakávania a obmedzené výsledky konferencie o ochrane klímy v Montreale sú v dokumentoch EHSV dôkladne prerokované. Stále znova sa všade vyzýva, aby sa našli európske a medzinárodné spôsoby riešenia.

2.5 **Dorastajúce suroviny sú** stále sa obnovujúcim surovinovým a energetickým zdrojom. Na základe pozitívnej ekologickej bilancie môžu znížiť zaťaženie životného prostredia, najmä pribúdanie CO2. Ponúkajú možnosti pre regionálne hospodárske a hodnoty vytvárajúce reťazce. Sú prínosom k tvorbe a udržiavaniu pracovných miest vo vidieckych oblastiach Európy a môžu sa v nich ako aj v dodávateľských a odberateľských odvetviach poľného a lesného hospodárstva stať motorom novej ekonomickej dynamiky. Môžu spestriť poľnohospodárske osevné postupy a tak prispieť k biodiverzite. Poskytujú svojimi inovatívnymi potenciálmi rozmanité možnosti použitia a širokú materiálovú základňu pre chemické produkty.

2.6 Národné stratégie v EÚ reagujú na meniacu sa situáciu v otázke surovín

Početné európske krajiny majú zákony o obnoviteľných zdrojoch energie na podporu zásobovania regeneratívne vyrábaným prúdom. V tom prípade sa na základe rozličných technologických a hospodárskych kritérií určuje vyššia zásobovacia cena. Výsledkom je rozsiahla produkcia a uvedenie nových technológií na trh, znižovanie cien v dôsledku rozsiahlych výrobných skúseností a zdokonalení technológie. Ako však vyplýva medziiným z oznámení Komisie KOM(2005) 627 a 628, v mnohých európskych krajinách ešte existuje značná rezerva, čo sa týka poskytovania účinných stimulov na rozvoj a uvádzanie na trh.

2.7 **Svetové stratégie:** Dorastajúce suroviny hrajú v rozličných kultúrach a krajinách, najmä vo vidieckych regiónoch stále dôležitejšiu úlohu. Strategické a hospodárske iniciatívy sú napríklad etanolový program v Brazílii, pokusy s jatrofou (olejnatá rastlina) v suchých oblastiach Indie a Afriky. Sú však aj veľmi povážlivé rozvojové tendencie, napríklad v juhovýchodnej Ázii a Južnej Amerike, kde sa ničia lesné oblasti, aby mohli pri celosvetovom raste dopytu ponúknuť pohonné látky. Dôsledkom však je mimoriadne negatívny dosah nielen na klimatické bilancie. USA už dávnejšie plánujú novú energeticko-politickú orientáciu. Do r. 2030 chcú na báze biomasy vyrábať 20 % pohonných látok a 25 % chemikálií. Prezident a Kongres USA v súčasnosti plánujú zakotviť v zákone o energetickej bezpečnosti hospodárstvo biomasy ako oporný pilier ekonómie USA.

2.8 **Dorastajúce suroviny v práci EÚ:** V Komisii EÚ sa touto témou zaoberá viac ako desať rozličných generálnych riaditeľstiev z rozličných perspektív. Ťažisko spočíva na GR poľnohospodárstva a na GR energie a dopravy. V tejto oblasti pôsobia však aj generálne riaditeľstvá pre podnikanie, priemysel, vývoj, výskum, regionálnu politiku, obchod, hospodársku súťaž a dane. Podstatnou mierou prispieva Európska agentúra pre životné prostredie v Kodani.

2.8.1 Iniciatívy EÚ na rozvoj dorastajúcich surovín sú:

— smernica 2001/77/ES o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie,

— smernica 2003/30/ES o podpore používania biopalív,

— smernica 2003/96/ES o zdaňovaní energetických produktov a elektriny,

— smernica 98/70/ES o kvalite pohonných látok,

— biela kniha Európskej komisie vyzývajúca na zdvojnásobenie podielu obnoviteľných zdrojov energie do 2010,

— reforma organizácie trhu s vláknitými rastlinami,

— plošné zastavenie pestovania nepotravinových surovín v EÚ od r. 1992,

— poľnohospodárska reforma z Luxemburgu v roku 2003: odstavenie plôch s pestovateľskou opciou zostáva, uvoľnenie umožňuje v zásade voľný výber kultúr bez strát pri priamych platbách, podpora s viazanosťou 1,5 mil. ha energetických rastlín v EÚ je nová,

— nariadenie o Európskom poľnohospodárskom fonde na rozvoj vidieka (EAFRD) predpokladá aj podporu tejto strategickej oblasti,

— štrukturálne fondy,

— 6. rámcový výskumný program.

Napokon boli 7.12.2005 Komisiou zverejnené:

— akčný plán o biomase KOM(2005) 628,

— oznámenie Komisie o podpore výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie KOM(2005) 627.

Pracuje sa na nasledujúcich rozhodnutiach európskych grémií:

— strategické smernice EÚ o rozvoji vidieka,

— uznanie cukrovej repy o. i. za energetickú rastlinu podľa novej reformy trhu s cukrom,

— 7. rámcový výskumný plán,

— oznámenie Komisie o biopalivách (v r. 2006),

— nariadenie o chemikáliách REACH, (s novými perspektívami využívania dorastajúcich surovín, najmä v prípade nahrádzania).

3. **Všeobecné poznámky**

3.1 EHSV však zdôrazňuje zásadný význam hospodárstva dorastajúcich surovín pre trvalú udržateľnosť národných hospodárstiev. Uvedomuje si tiež, že pri základných poľnohospodárskych produktoch je v súčasnosti hodnota energie z nich vyššia ako cena potravín a krmív z týchto produktov. Aj keď tu nemá vzniknúť diskusia o hodnote, cena za energiu dnes často diktuje úroveň na trhu, na ktorom sú ceny za poľnohospodárske produkty na spodnej hranici. Na tomto pozadí sa otvárajú v oblasti materiálového a energetického zhodnocovania nové alternatívy a najmä nutnosť vývoja a zavádzania nových technológií.

3.2 **Integrované využitie pôdy:** Výbor zásadne uznáva, že existuje konkurencia medzi rozličnými nárokmi na plochu pôdy pre potraviny, zabezpečenie biodiverzity, ochranu prírody a životného prostredia, krmoviny a nepotravinové suroviny. Táto konkurencia je regionálne veľmi rozdielna a bude sa rozvíjať veľmi diferencovane. Situácia sa veľmi líši aj v tom, aká veľká plocha je k dispozícii na túto výrobu.

3.2.1 Na základe **zvyšovania produktivity** a klesajúcej spotreby potravín sa v EÚ očakáva, že strednodobo je k dispozícii ďalších 13,7 mil. ha zo 104 mil. ha obrábanej pôdy. K tomu možno pridať plochy, ktoré sú v súčasnosti odstavené v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP). Pri súčasnej štruktúre spotreby, pokiaľ ide o spracované produkty živočíšneho pôvodu, bude súčasne potrebný veľký podiel európskej poľnohospodárskej pôdy na produkciu krmív.

3.2.2 Aj z európskeho hľadiska je však plocha pôdy využívanej v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve sotva postačujúca. Európa je v celosvetovom meradle najväčším dovozcom potravín a krmív. EHSV vníma celosvetové **zmenšovanie ornej pôdy** s veľkými obavami. Každoročne sa celosvetovo stráca okolo 7 mil. ha poľnohospodárskej úžitkovej plochy. 25 % všetkých obrábaných plôch je ohrozených. V r. 1970 bolo celosvetovo k dispozícii ešte 0,18 ha na obyvateľa, dnes je to už len 0,11 ha. K tomu ešte pribúda veľká neistota vzhľadom na negatívny celosvetový vývoj vo výnosoch a výpadkoch výnosov v dôsledku klimatických zmien.

3.2.3 Výbor prichádza k záveru, že okrem zvyšovania výnosov sa musí venovať veľká pozornosť najmä efektívnemu využitiu lignocelulóznych rastlín, ako sú trávy a dreviny, a pridružených poľnohospodárskych produktov, ako napr. slama. Aj naďalej je potrebné energeticky využívať vedľajšie a zostatkové produkty z kolobehu látok, napr. maštaľný hnoj v bioplynových zariadeniach. Je potrebné určiť si nové vysoké požiadavky na rozvoj efektívnych zhodnocovacích a konverzných technológií. V súčasnosti sú tu najväčšie výzvy, ktoré sa musia stať integrálnou súčasťou európskej výskumnej a rozvojovej politiky.

3.2.4 Výbor zisťuje, že nové **pristupujúce štáty strednej a východnej Európy** disponujú vysokým podielom poľnohospodárskych plôch. V súčasnosti ide veľký podiel štrukturálnych fondov do týchto krajín. Tým sa tu vytvoria dobré predpoklady pre EÚ a národné stratégie, investičné a inovačné stimuly pre dorastajúce suroviny. EHSV dôrazne vyzýva EÚ a najmä členské štáty, aby zodpovedajúcou legislatívou a plánovaním zaistili, aby sa značné prostriedky zo štrukturálnych fondov použili v oblasti dorastajúcich surovín.

3.2.4.1 V niektorých členských krajinách sa následkom transformačných procesov neobrábali veľké poľnohospodárske plochy. Keďže pre tieto plochy niet podľa Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) spravidla nijakých platobných nárokov, poukazuje Výbor na horšiu konkurenčnú pozíciu pri obhospodarovaní týchto plôch. Vyzýva Komisiu, Radu a členské štáty pokúsiť sa tu o cielené použitie štrukturálnych fondov, aby sa tieto plochy v regiónoch využili na zlepšenie štruktúry a zvýšenie zamestnanosti.

3.2.4.2 Prémia za energetické rastliny (45 EUR/ha) na 1,5 milióna ha, tak ako bola stanovená v luxemburských záveroch k poľnohospodárskej reforme v EÚ (2003), bude preskúmaná už koncom roka 2006. EHSV vyzýva Komisiu, aby zvážila, či je výška prémie dostatočná. Výbor považuje súčasné postupy pri žiadostiach za príliš byrokratické a navrhuje naliehavé administratívne prispôsobenia. Prémia pre energetické rastliny nemôže byť v súčasnosti požadovaná v nových pristupujúcich krajinách, ktoré si zvolili zjednodušený postup SPP (8 z 10 nových členských štátov). Výbor požaduje, aby v rámci prispôsobenia bola od roku 2006 aj týmto krajinám daná možnosť prístupu k tejto plošnej prémii. Čo sa týka výšky, malo by sa preskúmať zvláštne prispôsobenie pre tie miesta, ktoré z dôvodu transformačného procesu nedostali platobné práva.

3.3 *Regionálna tvorba hodnôt – vytvoriť nové pracovné miesta*

3.3.1 Na posilnenie regionálneho hospodárstva vo vidieckom priestore je podľa názoru EHSV potrebné, aby práve prvé spracovateľské stupne zostávali podľa možnosti v regióne. Veľký potenciál na rozvoj a posilnenie regiónov poskytuje v tejto súvislosti decentralizovaný technologický prístup, aby sa na jednej strane znížili dopravné náklady pre biosuroviny a zušľachtením a zhodnotením surovín v regióne zvýšila regionálna tvorba hodnôt. Týmito regionálnymi hospodárskymi postupmi sa na jednej strane udržia pracovné miesta v poľnohospodárskom sektore a vytvoria sa dodatočné pracovné miesta v príbuzných oblastiach poľnohospodárstva.

3.3.1.1 Zvyšovanie podielu obnoviteľných palív o 5 % do roku 2010 by len v oblasti biomasy vytvorilo 250 000 – 300 000 nových pracovných miest, z veľkej časti vo vidieckom priestore, za predpokladu, že 70 – 90 % biomasy sa vyrobí v Európe. Intenzita zamestnanosti pri bio-pohonných hmotách leží o faktor 50 – 100 nad fosílnymi pohonnými hmotami. Výroba elektriny z biomasy je 10 až 20-krát intenzívnejšia, čo sa týka zamestnanosti. Výroba tepla je s ohľadom na zamestnanosť dvojnásobne intenzívna. K tomu sa pridáva aj veľa pracovných miest v oblasti prestavby a stavby vykurovacích systémov, takže v oblasti využitia tepla sa v mnohých regiónoch očakávajú najväčšie efekty. Súhrnná správa „MITRE Synthesis Report“ z roku 2003 informuje, že pri ctižiadostivej surovinovej stratégii EÚ na báze energií z obnoviteľných zdrojov sa do r. 2020 vytvorí len v priestore EÚ 15 takmer 2,5 mil. ďalších pracovných miest. Z toho budú podľa predpokladov asi 2/3 v oblasti biomasy. EHSV tým zdôrazňuje veľký potenciál zamestnanosti v oblasti biomasy, za predpokladu, že budú sprevádzané – vzhľadom na predpokladané vysoké náklady – vhodnými stimulačnými opatreniami.

3.3.1.2 Tieto pozitívne perspektívy zamestnanosti prospejú práve vidieckym regiónom. Na jednej strane vzniká nová potreba vysokokvalifikovaných síl najmä vo výskume a vývoji. Táto sa udáva v počte 400 000. Súčasne vzniká aj potreba pracovných síl s nižšou alebo minimálnou východiskovou kvalifikáciou. Celkovo je potrebný široký rozsah nových vzdelávacích a kvalifikačných opatrení pre výrobcov a používateľov vo všetkých oblastiach.

3.3.1.3 EHSV súčasne konštatuje, že v oblastiach výskumu, vysokých škôl, priemyslu, remesiel, poľnohospodárstva, administratívnej správy, médií a spotrebiteľov je potrebná rastúca ponuka vzdelávania v oblasti obnoviteľných surovín.

3.3.2 S ohľadom na zmenu štruktúry vo vidieckych regiónoch ako napr. v súčasnosti v rámci reformy organizácie trhu s cukrom vyžaduje Výbor naliehavo využívať existujúci živnostnícky a priemyselný potenciál a zamerať sa aj na zhodnotenie dorastajúcich surovín. Na novú orientáciu sú vhodným nástrojom reštrukturalizačné fondy a na obnovenie stanovíšť sú vhodným nástrojom štrukturálne fondy EÚ. EHSV ľutuje, že použitie prostriedkov z reštrukturalizačných fondov nie je viazané na inovačné koncepcie a koncepcie na tvorbu zamestnanosti.

3.4 *Zhodnocovanie dorastajúcich surovín v kaskádových systémoch využitia*

Dorastajúce suroviny sa môžu využiť na výrobu materiálov aj energie. Alternatívy použitia musia byť založené na princípe kaskády. Preto treba skúmať materiálové zhodnotenie pred energetickým využitím. Pri rope sa využíva v súčasnosti 80 % v týchto spracovateľských procesoch, pri biomase 59 %. Nasledujúce požiadavky na poradie využitia musia byť určené ako pri kaskádach: potravinové využitie – materiálové využitie v aktuálnej valencii – druhotné suroviny alebo suroviny v energetickej oblasti alebo aj krmivo (výlisky) – využitie nízkoenergetických surovín s lignínovo-celulózovou stavbou – využitie ako hnojivo.

3.4.1 Materiálové zhodnotenie dorastajúcich surovín

V materiálovej oblasti vidí EHSV pri dorastajúcich surovinách množstvo možností nasadenia V oblasti nemeckého automobilového priemyslu sa zvýšilo nasadenie prírodných vlákien od r. 1999 do r. 2003 z 10 000 t na 45 000 t. Ako stavebné materiály sa využívajú drevo, prírodné vlákna a umožňujú stavebno-biologické a energeticky úsporné výhody. Rozložiteľné náterové látky na báze rastlinného oleja prispievajú na základe rozložiteľnosti k tomu, aby sa zabránilo škodám na životnom prostredí. Dorastajúce suroviny dodávajú základné látky na pracie a čistiace prostriedky, laky a textílie. V automobilovom priemysle zlepšuje nasadenie dreva a prírodných vlákien recyklačné vlastnosti a pri použitých materiáloch sa môžu dosiahnuť úspory na hmotnosti. Nasadením dlhodobých a krátkodobých plastických látok na báze dorastajúcich surovín sa otvárajú aj v zhodnotení odpadu úplne nové perspektívy, lebo takzvané biologicky rozložiteľné materiály sa môžu kompostovať a energeticky účinnejšie využiť tepelne, alebo pomocou zariadení na bioplyn, tepelne a elektricky. Suroviny na biologicky rozložiteľné materiály sú predovšetkým škrobové rastliny ako aj cukor, olej a lignocelulóza. Ich podiel celosvetovo vzrástol od r. 1995 na 350 000 t, takmer výlučne na báze dorastajúcich surovín.

3.4.1.1 Podľa názoru EHSV sú v oblasti stavebníctva početné nové možnosti ďalšieho využívania dreva. Tým je možné intenzívnejšie pokročiť v plánovaní aj v rámci lesného hospodárstva. Hoci v spomenutých oblastiach využitia už bol vyvinutý celý rad výrobkov až do štádia ich pripravenosti na uvedenie na trh, je nutné ešte ďalej rozvíjať potrebné technológie.

3.4.1.2 Výbor vidí v priebehu zavádzania nariadenia o chemikáliách nové východiskové body na ďalší rozvoj chémie spočívajúcej na biomase, ktorá je ešte len v začiatkoch a preto si vyžaduje intenzívnu výskumnú činnosť. Pri zistení problematických substancií v priebehu procesu REACH treba vyvinúť alternatívy – toto by mohla byť sľubná výskumná oblasť pre dorastajúce suroviny. V Nemecku už tak stúpol podiel dorastajúcich surovín v chemickom priemysle od r. 1991 do r. 2005 z 8 % na 10,4 % (len chemicko-farmaceutický priemysel mimo papierenského priemyslu a priemyslu spracúvajúceho prírodné vlákna).

3.4.1.3 Pri perspektíve rozvoja produktov na báze biomasy zdôrazňuje Výbor nasledujúce ciele:

— materiálovo a energeticky efektívnejšie hospodárenie,

— nahradenie fosílnych a iných koncových surovín,

— zabránenie škodám na životnom prostredí,

— využitie biologického rozkladu,

— realizácia úspory hmotnosti ľahkými konštrukciami,

— využívanie predností biologickej výstavby,

— realizácia ochrany pri práci.

3.4.1.4 V súčasnosti má pri rozličných skupinách produktov brzdiaci účinok ešte mnohokrát nerealizované zníženie nákladov. Príčinou je deficit v podpore produktov a uvádzaní na trh ako aj v nízkych nákladoch na vedu a rozvoj. Preto sú tieto suroviny v niektorých krajinách navyše daňovo znevýhodnené. Výbor preto navrhuje využitie surovín zvýhodnením využitia analogicky úpravami zásobovania prúdom, aby sa rýchlejšie dosiahla trhová konkurencieschopnosť.

3.4.2 Trh s teplom

Podľa názoru EHSV má zabezpečenie tepla z obnoviteľných zdrojov z hľadiska klimatologickej stratégie mimoriadny význam. Okolo 60 % konečnej spotreby energie spadá do tohto sektora. Vyžadujú sa len nízkoenergetické kvality tak pri produkte ako aj pri surovine. EHSV sleduje s obavami, že 35 % dreva narasteného ročne aj s ohľadom na vyžadovaný podiel zostatkového dreva zostáva v lesoch EÚ nevyužitých (okrem oblasti Natura 2000). Nie menej dôležitým vedľajším aspektom je nízke riziko požiaru lesa pri malom zostatkovom dreve a regionálne hospodárske impulzy, ktoré vychádzajú z podporovaného využitia lesa. Náhrada ropy a zemného plynu na trhu s teplom je technicky pokročilá a ekonomicky oveľa jednoduchšia ako v iných sektoroch a tým práve sa stáva potrebnou z pohľadu životného prostredia a hospodárstva. Napriek tomu narastá využívanie biomasy na výrobu tepla veľmi pomaly.

3.4.2.1 Na rozdiel od oblasti prúdu a pohonných hmôt chýbajú na zavedenie obnoviteľných zdrojov energie v oblasti tepla právne predpisy. Aby sa podporila príprava tepla na báze biomasy na európskej úrovni, vyžaduje Výbor na obnoviteľnú výrobu a využitie tepla ďalšie legislatívne iniciatívy. EHSV vychádza z toho, že úpravy analogické zákonom o zásobovaní energiou môžu naštartovať zodpovedajúcu dynamiku zmeny.

3.4.2.2 V súčasnosti je 56 mil. občanov EÚ pripojených na diaľkové vykurovacie siete, 61 % z toho v nových členských štátoch. EHSV žiada cielené nasadenie štrukturálnych prostriedkov na rekonštrukciu a sanáciu týchto systémov na báze dorastajúcich surovín. Pritom je treba podporovať najmä zavádzanie združovania teplární.

3.4.2.3 Keďže sú investície do teplárenskej techniky diaľkového vykurovania a zásobovacích systémov dlhodobé, vidí Výbor krátkodobo viac potreby rokovania aj v starých krajinách EÚ. Okrem informácií sú tu naliehavo potrebné najmä administratívne prispôsobenia.

3.4.2.4 Rozličné situácie v legislatíve týkajúcej sa lesov a vlastníctva v jednotlivých členských štátoch vedú k problémom jednotlivých domácností v prístupe k odpadovému drevu z lesov. Na základe novej situácie v dopyte sa treba snažiť o nebyrokratické pravidlá v tejto oblasti.

3.4.3 Trh s palivami

3.4.3.1 Asi 30 % spotreby energie EÚ pripadá na dopravu. Rastlinný olej, biodiesel, etanol a syntetické palivá z biomasy poskytujú alternatívy k rope. EHSV konštatuje, že zavádzanie smernice o biopalivách napreduje len pomaly. Cieľom je 5,75 % podiel na trhu do roku 2010, referenčná hodnota 2 % v r. 2005 je hodnotou pod 1,4 % jasne nesplnená. Výbor výslovne podporuje cieľové oblasti formulované v programe „Inteligentná energia pre Európu (EIE)“, rozhodnutie 1230/2003/ES:

— právne predpisy, daňová úprava a normy/štandardy pre palivá,

— zlepšenie dodávateľských reťazcov,

— dopyt na trhu po dopravných prostriedkoch s alternatívnymi pohonnými látkami,

— sprievodné opatrenia.

3.4.3.2 V súčasnosti sa v oblasti rekonštrukcie európskej výroby etanolu vyžaduje v rámci rokovaní WTO, aby sa vytvorili dovozné kontingenty na etanol. Len tak môže toto mladé hospodárske odvetvie získať aj v EÚ rozvojové perspektívy ako náhradu za pohonnú látku Otto (benzín).

3.4.3.3 Európska komisia aj členské štáty plánujú pri podpore dovozu regeneratívnych pohonných hmôt nahradiť nástroj daňového zvýhodnenia pevnými kvótami podielu prímesí. EHSV sa obáva, že potom budú ohrozené mnohé len nedávno realizované investície do tohto mladého odvetvia hospodárstva, a žiada väčšiu politickú spoľahlivosť. Zdôrazňuje tiež, že práve nástroj daňového zvýhodnenia v oblasti biopalív umožní regionálne prispôsobené investície.

3.4.3.4 Aj pri priaznivých prognózach môže byť len max. 35 % súčasnej spotreby palív niekedy v budúcnosti nahradených rastlinne. Palivá BTL druhej generácie majú, pokiaľ ide o techniku a pripravenosť trhu, ešte značnú potrebu rozvoja. Pri týchto prognózach treba myslieť aj na to, že jedna plocha môže byť naplánovaná len jedenkrát na jedno použitie. Výbor zdôrazňuje, že účinná dopravná politika a podstatne nižšia spotreba palív musia zostať prvoradým cieľom, aby sa zabezpečila budúcnosť našich národných hospodárstiev.

3.4.4 Trh s elektrickým prúdom

3.4.4.1 V nasledujúcich troch dekádach bude potrebné v Európe nahradiť kapacitu palív zhruba v objeme 200 000 MW výkonu prúdu. To znamená objem investícií aspoň v hodnote 200 miliárd EUR. Pritom sa pre budúcu energetickú základňu určia dôležité smery. Podľa názoru Výboru je tu možnosť prísť prispôsobenou veľkosťou elektrární k viacerým systémom združení tepelných elektrární. Tým sa môže podstatne zvýšiť energetická účinnosť.

3.4.4.2 Doteraz boli na trhu s elektrickou energiou nasadené ako biomasa v podstatnej miere staré drevo, hnojovica, bioodpad a iné odpadové látky živočíšneho a rastlinného pôvodu. Podiel biomasy na výrobe elektrickej energie rastie len pomaly. Bez posilneného zavádzania biomasy sa nedosiahnu cieľové limity smernice na podporu výroby elektrickej energie z obnoviteľných energetických zdrojov (2001/77/ES).

3.4.4.3 Keďže v oblasti prúdu je obmedzujúcim faktorom systém zásobovania elektrickým prúdom, môžu sa vytvoriť pevné, účinné podmienky zásobovania. EHSV považuje za dôležité nasledovné body tvorenia: spoľahlivosť pre inovatívne investície, zásobovacie ceny podľa výrobných nákladov a diferencované podľa dostupnej techniky, 5-ročné vyhodnotenie na prispôsobenie zásobovacích cien pri nových investíciách s efektívnymi technológiami, systém bonusov pre nové technológie, využitie tepla, menšie, a tým regionálnejšie jednotky. Zmysluplný je aj systém bonusov na základe dovezených surovín. Výbor považuje za potrebné ohodnotiť systémom bonusov najmä lúky a pasienky a medziplodiny, pridružené produkty ako slama, ale aj zhodnotenie vedľajších produktov, ako výlisky a liehovarnícke výpalky.

3.4.5 Cieľové časové normy

Pre oblasti zhodnotenia, akými sú biopalivá a elektrická energia z obnoviteľných zdrojov energie, existujú cieľové časové normy EÚ. Tie by mali byť aktualizované s ohľadom na aktuálny vývoj cien na trhoch s fosílnymi energiami. Výbor je toho názoru, že aj v oblasti materiálového zhodnotenia a využitia tepla musia byť zo strany Európskej únie sformulované spoločné ciele a spoločný rokovací rámec.

3.4.5.1 Čo sa týka **formulovania cieľov,** je Výbor toho názoru, že je treba určiť cieľ **4 x 25 do r. 2020**. Vzhľadom na budúce zhodnotenie biomasy to znamená, že 25 % zásobovania elektrickým prúdom, 25 % zásobovania teplom, 25 % palív a 25 % materiálových produktov z ropy, ako napr. plastické hmoty, musí byť pokrytých dorastajúcimi surovinami a obnoviteľnými zdrojmi energie. Základom je dnešná spotreba fosílnych surovín. Aj v prípade na tieto ciele zameranej novej orientácie na dorastajúce suroviny, zostáva efektívne využívanie všetkých zdrojov rozhodujúce pre rozvoj národných hospodárstiev. To pre široké zavedenie znamená, že v rámci Európskej únie je nevyhnutné podstatne zlepšiť materiálovú a energetickú efektívnosť.

3.5 *Identifikácia politických prekážok rozvoja produktov!*

Politické a administratívne prekážky sú v 25 členských štátoch veľmi rôznorodé v dôsledku rozdielneho uplatňovania politiky a rôznych právnych rámcových podmienok. V nasledujúcich bodoch sú prediskutované podstatné okruhy, ktoré by sa mali preskúmať v EÚ, ako aj v členských štátoch, z hľadiska neodôvodneného účinku, ktorý brzdí rozvoj využívania dorastajúcich surovín.

3.5.1 Vláknité rastliny

Pre investorov majú kvóty krajín v oblasti vlákien pre dlhé, resp. krátke vlákna brzdiaci investičný účinok. Čo sa týka vytvorenia pomoci pri spracovaní krátkych vlákien, podporuje EHSV myšlienky štúdie spoločnosti *Ernst & Young* o organizácii trhu pre konope a ľan, ktorú dala vypracovať Európska komisia. Táto štúdia navrhuje udržať výpomoc pri krátkych vláknach a previesť výpomoc na všetky vlákna. Na dynamický rozvoj hospodárstva s prírodnými vláknami v EÚ požaduje EHSV zaistenie plánovania v tejto oblasti organizácie trhu.

3.5.2 Stavebné hmoty

Z hľadiska stavebnej legislatívy treba povoľovaciu prax prispôsobiť tak, aby sa zvýhodnilo zhodnocovanie dorastajúcich surovín ako stavebnej hmoty na základe pozitívnych vlastností produktov a recyklácie. Výbor zvlášť vyzýva Európsku komisiu, aby preskúmala, do akej miery vylučujú právne rámcové podmienky využívanie dorastajúcich surovín v stavebnom sektore a vyzývajú, aby predložila návrhy na zlepšenie.

3.5.3 Legislatíva o emisiách a odpadoch

Pravidlá o emisiách, najmä pre malé spaľovacie zariadenia, a legislatívne normy o odpadoch pri výrobe elektrickej energie z biomasy a v oblasti biologicky odbúrateľných materiálov bránia ďalej veľakrát zavedeniu možností využitia dorastajúcich surovín. Tu EHSV vyžaduje vytvorenie rámcových podmienok na ochranu životného prostredia tak, aby sa umožnilo dynamické uvedenie týchto produktov na trh, resp. podporené využitie biomasy bez problémov so životným prostredím. To platí aj o dodržaní smernice o kvalite vzduchu. Výbor ďalej žiada prispôsobenie smernice o starých autách s cieľom lepšieho zhodnotenia zostatkových látok, a preskúmanie najmä energetickej efektívnosti v tomto sektore, s ohľadom na nové materiály, ľahké konštrukcie a recyklačné vlastnosti.

3.5.4 Daňová legislatíva

S ohľadom na vyrovnanie daňových systémov v európskom rámci vyžaduje Výbor vyrovnanie daňových systémov zameraných na životné prostredie a zdroje. Cieľom v tejto súvislosti musí byť aj zrušenie daňových privilégií na použitie fosílnych surovín. Naproti tomu je treba preskúmať zníženie sadzieb dane z obratu napr. v oblasti prírodných vlákien. Ako ďalší príklad možno uviesť aj zníženie dane z obratu pri použití dorastajúcich surovín v systémoch diaľkového vykurovania.

3.5.5 Európske normovanie

Aj keď sú spracovateľské normy legislatívne upravené, je potrebné priebežne preskúmať prispôsobenie a zlepšenie normovacích systémov týkajúcich sa nových látok a technológií v oblasti biomasy. Platí, že treba zabezpečiť procesným normovaním najmä pozitívnu bilanciu pôvodu. Pritom sa žiada nevyhnutnosť akreditácie. Napríklad s ohľadom na bilanciu uhlia znamená vyrúbanie dažďového lesa s následnou produkciou palmového oleja negatívnu bilanciu uhlíka na časové rozpätie 30 rokov. Ďalej musia byť normovacie systémy v európskom kontexte doplnené pozitívnymi vlastnosťami produkcie a recyklácie biomasy.

3.6 *Strategické východiská k zvýšenému využitiu dorastajúcich surovín v EÚ*

EHSV pozoruje so znepokojením, že v súčasnosti neexistuje nijaký pokrok, čo sa týka účinnejšej európskej energetickej a surovinovej stratégie.

Výbor vníma kriticky, že sa mnohé pracoviská Komisie zaoberajú dorastajúcimi surovinami nezávisle od seba. Kvôli zásadnému významu tejto strategickej oblasti vyžaduje zriadiť v Komisii koordinačné miesto alebo aj pracovnú skupinu (*Task-Force*). Nevyhnutné sú aj ambiciózne formulácie cieľov, ako sú popísané v odseku 3.4.5.1.

3.6.1 Akčný plán o biomase

3.6.1.1 EHSV víta, že Komisia zostavila akčný plán Spoločenstva o biomase. Na základe tohto akčného plánu by mali byť formulované národné/regionálne akčné plány. Pritom sa vyžaduje monitoring dosiahnutia cieľa. EHSV víta, že sa v akčnom pláne prerokúva vo veľkom rozsahu nevyužitý potenciál v oblasti výroby tepla. Výbor však ľutuje, že sa akčný plán o biomase zaoberá len energetickým využitím biomasy. Vyžaduje preto doplniť akčný plán o biomase o oblasť využitia ako suroviny, aby sa podporil výskum nových oblastí využitia a aby sa stimulovala informačná a poradenská práca a práca s verejnosťou. Pre oblasť hospodárskej stratégie je potrebné naštartovať iniciatívu pre zakladanie podnikov v oblasti obnoviteľných zdrojov, aby sa posilnilo najmä postavenie MSP, ktoré majú ťažkosti pri získavaní rizikového kapitálu. Výbor ľutuje, že sa v akčnom pláne nenavrhuje dostatočné prispôsobenie prístupových podmienok na trh, aby tak bolo možné reagovať na problémy svetového obchodu.

3.6.1.2 V oznámení Komisie o podpore výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie (KOM(2005) 627 zo 7. decembra 2005) sa udáva, že najmä v oblasti biomasy a bioplynu sa vo väčšine európskych krajín nevyužíva potenciál z dôvodu nedostatočných rámcových legislatívnych podmienok. Ako veľmi účinné sa pri uvedení na trh s obnoviteľnou energiou osvedčili zásobovacie systémy s cenami orientovanými na náklady. EHSV očakáva, že Komisia urobí v dôsledku tohto oznámenia rozsiahle zmeny.

3.6.2 Výskum a rozvoj

3.6.2.1 Výbor zatiaľ stále nie je presvedčený, že v 7. výskumnom rámcovom pláne je venovaná podstatná časť využitiu biomasy. Sú potrebné obsiahlejšie výskumné programy tak vo výskume energií ako aj v oblasti materiálového využitia dorastajúcich surovín. EHSV pripomína odseky o iných výskumných oblastiach ako napr. výskum materiálov, chemický výskum a nanotechnológie, ktoré je treba sprístupniť. Podľa jeho názoru je schválenie nariadenia REACH ďalšou motiváciou na uprednostnenie výskumnej činnosti v chémii na báze biomasy.

3.6.2.2 Bez základnej zmeny paradigmy v novom výskumnom rámcovom programe, ktorú vyžaduje Výbor, je v EÚ ohrozená potrebná surovinová zmena. V súčasnosti nie je limitujúcim faktorom ponuka množstva dorastajúcich surovín. Oveľa viac zaostali vo vývoji spracovateľské, resp. konverzné technológie, ktoré by spracovali vyprodukované suroviny na zodpovedajúce trhové a spracovateľské produkty. V tejto oblasti je treba posilniť výskumné aktivity.

3.6.3 Štrukturálne fondy

Výbor očakáva pri použití štrukturálnych fondov v najbližšom finančnom období minimálny podiel na investície v oblasti dorastajúcich surovín.

3.7 *Chrániť životné prostredie, prírodu a krajinu – zabezpečiť rôznorodosť druhov*

Výbor je toho názoru, že rekonštrukcia využívania dorastajúcich surovín nesmie byť záťažou pre iné ekologické ciele. Preto odporúča zohľadniť nasledovné princípy:

— na pestovanie dorastajúcich surovín platia tie isté princípy dobrej odbornej praxe ako pri výrobe potravín,

— plochy musia zostať po pestovaní nepotravinových surovín v súlade s podmienkami uvedenými v bodoch 3.2 až 3.2.3 vhodné aj na výrobu potravín,

— pestovanie dorastajúcich surovín sa musí uskutočňovať na plochách už poľnohospodársky využívaných, a na plochách, ktoré sa nevyužívajú. K tomu patria aj plochy, ktoré sa kvôli transformácií predbežne neobhospodarovali. Nesmie to viesť k zmenšovaniu trvalých lúk a zelených plôch,

— na zníženie dopravy, o ktorej je známe, že poškodzuje životné prostredie, je potrebné sa snažiť o výrobu v regionálnych, resp. miestnych obvodoch,

— na ochranu prírody je potrebné zabezpečiť ekologicky hodnotné plochy a obhospodarovať ich v rámci ochranných cieľov,

— mali by sa podporovať a pestovať najmä také dorastajúce suroviny, ktoré vykazujú dobrú ekologickú bilanciu.

Tieto princípy by mali byť základom pre národné a medzinárodné akreditačné normy.

Pri zohľadnení týchto princípov je možné zabezpečiť, že získavanie obnoviteľných surovín bude znamenať pre rozvoj hospodárstva aj pre životné prostredie naplnenie koncepcie *win-win:* „Ciele, ktoré patria spolu, si vychádzajú v ústrety“.

V Bruseli 15. marca 2006

3.8 *Medzinárodná dimenzia rozvoja dorastajúcich surovín*

S ohľadom na hroziace konflikty o suroviny ako ropa má rozvoj obnoviteľných zdrojov v Európskej únii aj zahraničnopolitickú, rozvojovo-strategickú a mierovú dimenziu.

3.8.1 Zásobovanie potravinami všetkých skupín obyvateľstva musí mať vo všetkých krajinách hlavnú prioritu. S ohľadom na medzinárodný obchod vyžaduje tento Výbor, aby pestovanie a export biopalív v nijakom prípade neohrozilo **zásobovanie potravinami** danej krajiny. **Pravidlá WTO** treba aj v tomto bode skvalitniť. Dané vlády musia vedieť stanoviť potrebné politické rámcové podmienky, aby zaručili potravinovú bezpečnosť krajiny. EHSV takisto vidí potrebu sociálnych pracovných noriem a ekologických štandardov v netarifných pravidlách svetovej obchodnej organizácie pre medzinárodný obchod s obnoviteľnými surovinami. Výbor podporuje ustanovenie medzinárodnej agentúry pre obnoviteľné energie (IRENA) a vyžaduje viac transparentnosti v medzinárodnom surovinovom hospodárstve.

3.8.2 EHSV zdôrazňuje, že hospodárstvo **EÚ** je závislé **od rozvoja a exportu inovačných technológií** [1]. Inovačné postupy a produkty z dorastajúcich surovín poskytujú možnosť zaujať vedúcu pozíciu vo svetovom obchode v oblasti technológií budúcnosti. Politický rámec podmienok vývoja dorastajúcich surovín má preto kľúčový význam pre hospodársky rast v rámci Európskej únie.

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

[1] Stanovisko EHSV – Ú. v. EÚ C 241, 28.9.2004, strany 44-48.

PRÍLOHA

ku stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúce pozmeňovacie návrhy, ktoré podporila viac ako jedna štvrtina hlasujúcich, boli zamietnuté:

Bod 1.8 – Zrušiť bod.

~~*EHSV sa výslovne vyjadruje za* **formuláciu cieľov** *EÚ na podiel obnoviteľných surovinových zdrojov. Do roku 2020 navrhuje 4 x 25, to znamená 25 % pre prúd, teplo, pohonné látky a nové materiály, ako napr. kompozitné materiály, plastické hmoty spevnené prírodnými vláknami alebo iné produkty ropnej chémie.*~~

Zdôvodnenie

Navrhovaná formulácia cieľa 4 x 25 do r. 2020 je príliš ambiciózna a neberie do úvahy záujmy tých odvetví priemyslu, ktoré sú náročné na energiu, ako napr. papierenský alebo chemický priemysel.

Výsledok hlasovania

Hlasy za: 43

Hlasy proti: 66

Zdržali sa hlasovania: 14

Bod 3.4.5.1 – preformulovať nasledujúcim spôsobom:

~~***Čo sa týka formulovania cieľov,** je Výbor toho názoru, že je treba určiť cieľ* **4 x 25 do r. 2020**. *Vzhľadom na budúce zhodnotenie biomasy to znamená, že 25 % zásobovania elektrickým prúdom, 25 % zásobovania teplom, 25 % palív a 25 % materiálových produktov z ropy, ako napr. plastické hmoty, musí byť pokrytých dorastajúcimi surovinami a obnoviteľnými zdrojmi energie. Základom je dnešná spotreba fosílnych surovín. Aj v prípade na tieto ciele zameranej novej orientácie na dorastajúce suroviny, zostáva e~~*Efektívne využívanie všetkých zdrojov zostáva rozhodujúce pre rozvoj národných hospodárstiev. To pre široké zavedenie znamená, že v rámci Európskej únie je nevyhnutné podstatne zlepšiť materiálovú a energetickú efektívnosť.*

Zdôvodnenie

Navrhovaná formulácia cieľa 4 x 25 do r. 2020 je príliš ambiciózna a neberie do úvahy záujmy tých odvetví priemyslu, ktoré sú náročné na energiu, ako napr. papierenský alebo chemický priemysel.

Výsledok hlasovania

Hlasy za: 44

Hlasy proti: 70

Zdržali sa hlasovania: 12